

Neden Serbest Oyun En İyi Yaz Okuludur?

Çocuklar, yapılandırılmış ve yetişkinler tarafından yönlendirilen aktivitelerle ne kadar çok zaman geçirirlerse, kendi koydukları hedeflere ulaşmak için verimli bir şekilde çalışma yapma becerileri o kadar az gelişiyor.

Okullar bir eğitim yılını daha sonlandırdı, artık yaz zamanı. Çocuklar için okul kapısından koşarak dışarı çıkma ve bütün yaz boyunca oyun oynama vakti geldi. Ayrıca mahallelerini ve yakın çevrelerini keşfetme, onların sunduğu gizemleri, hazineleri ve hikayeleri araştırma zamanı. Yaz tatilleri çocukların geleceğe anılar biriktirdiği masalsi bir dönemdir. Ancak maalesef pek çok çocuk için durum pek de böyle değil.

Bazı çocuklar için yazın gelmesi, bir dizi planlanmış ve yetişkin tarafından yönlendirilen dersler ve etkinliklerden bir yenisine mevsimsel geçişten başka bir şey ifade etmez.

Oysa planlanmamış, yönlendirilmeyen oyun zamanı, çocuklarımıza verebileceğimiz en değerli eğitim olanağıdır. Serbest oyun, çocukların sosyal bağlarını güçlendikleri, duygusal olgunluk kazandıkları, bilişsel beceriler edindikleri ve fiziksel sağlıklarını güçlendirdikleri çok üretken ve verimli bir alandır.

Son zamanlarda serbest oyun, hayal kurma, risk alma ve bağımsız keşif konuları hakkında pek çok olumlu makale yayımlandı. Colorado Üniversitesi'ndeki psikologların yaptığı yeni bir çalışma, bu tür aktivitelerin, çocukların kendilerini yönetme becerilerinin gelişmesi için ne kadar önemli olduğunu bir kez daha ortaya çıkardı.

Kendini yönetme becerisi; organizasyon, uzun vadeli plan yapma, kendini regüle etme, inisiyatif alma ve aktiviteler arasında geçiş yapma gibi bilişsel becerilerin tamamı için kullanılan bir terim. Aynı zamanda bir çocuğun okula hazır olabilmesi için en temel gereklilik. Akademik performans, sağlık ve refah gibi yaşamsal sonuçların ise güçlü bir belirleyicisi.

Bu çalışmanın ana odağı olan “kendini yönetme becerisi”ni günlük hayatta kişisel hedefler yaratmak ve pratik bir düzeyde onlara nasıl ulaşacağını belirlemek olarak tarif etmek de mümkün. Özyönetimin gücü, oldukça küçümsenmiş ve değersizleştirilmiş durumda. Oysa bu beceri, çocukların hedeflerine ulaşmaları için verimli bir şekilde hareket etmelerini sağlıyor. [Daha fazla serbest oyun oynayan çocuklar daha fazla özyönetim becerisi kazanıyor.](#)

[Çalışmayı hazırlayanlar, 70 tane 6 yaşındaki çocuğun günlük programlarını ve oyun alışkanlıklarını araştırdı.](#) Her çocuğun, hayali oyun ve kendi seçtikleri kitapları okuma gibi “az yapılandırılmış” spontan aktivitelere ve dersler, spor çalışmaları, toplum hizmeti ya da ödev gibi yetişkinler tarafından organize edilen ve yönlendirilen “yapılandırılmış” aktivitelere ne kadar süre harcadığı ölçüldü.

[Çalışmanın sonunda, serbest oyunla daha çok vakit geçiren çocukların kendilerini yönetme becerilerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşıldı. Bunun tersi de geçerliydi: Yapılandırılmış aktivitelerle daha çok zaman geçiren çocukların özyönetimsel kontrolleri daha azdı.](#)

Burada “az yapılandırılmış” ve “yapılandırılmış” aktivite sınıflandırmasını daha net açıklamak gerekiyor. Çalışmayı yapanlar çocuk tarafından başlatılan her tür aktiviteyi “az yapılandırılmış”, yetişkin tarafından yönlendirilen ve yönetilen aktiviteleri de “yapılandırılmış” olarak adlandırıyor.

Çalışmadan çıkan tüm sonuçlar, insan gelişiminde oyunun faydaları üzerine araştırmalar yapan Boston Koleji psikoloji profesörü Peter Gray’in bulgularıyla örtüşüyor.

Gray, *Öğrenmek İçin Özgürüm: Neden Oynama İçgüdüsünü Özgür Bırakmak Çocuklarımızı Daha Mutlu, Daha Özgüvenli ve Yaşam İçin Daha İyi Öğrenciler Yapacak* isimli kitabında oyunun kendini yönetme becerilerini nasıl geliştirdiğinin üzerinde ayrıntılı bir şekilde duruyor:

“Serbest oyun, doğanın çocuklara çaresiz olmadıklarını öğretmesinin bir yoludur.

Oyunda, yetişkinlerden uzak oldukları sürece, çocuklar kendi kararlarını almayı, kendi problemlerini çözmeyi, kurallar yaratmayı ve onlara katlanmayı, başkalarıyla itaatkar ya da onlara asi bir şekilde emrederek değil onları kendilerine eşit görerek geçinmeyi öğrenirler.”

Anaokullarındaki serbest oyun zamanını azalttığımız zaman çocuklarımız hırsız-polis oynamaktan çok daha fazlasını kaybediyor maalesef. Ne mutlu ki bazı okullar serbest oyunun önemini farkında olduğu için oyunun okuldaki değerli rolünü korumayı sürdürüyor.

Pek çok öğretmenin, özellikle kalabalık sınıflara ders verme görevini üstlenenlerin, en büyük temennisi öğrencilerinin kendini yönetme becerilerinin gelişmiş olmasıdır. Sınıfta kendini yönetebilme becerisi, bağımsız bir öğrencinin etrafındaki kaosa rağmen elindeki işi tamamlayabilmesi ile bağımlı bir öğrencinin çevresindeki sınıf arkadaşları tarafından dikkatinin dağılması ve bir işten diğerine geçerken yönlendirilme ihtiyacı duyması arasındaki fark olarak özetlenebilir.

Sevgili anne babalar, eğer bir sonraki okul yılına iyi başlamak istiyorsanız, dersler ve spor kampları için ayırdığınız zamanın bir kısmından vazgeçin ve çocuklarınızın oyun oynamasına izin verin. Bu kadar. Sadece oyun. Kendi gizli hedeflerinizden ve dikkatlice yaptığınız eğitim planlarınızdan özgür zamanlar verin onlara. Bırakın hayali krallıklarında kendi diledikleri gibi hükümdarlık kursunlar.